The rhinoceros paths and the shying horses, Bantam highlands, 1772:
National Archives, 1.04.02, inv. 3363, scan 40

Specificatie Boek van de Peeper Tuijnen in de Bantamse Bovenlanden in anno 1772
Sondag den 16de
vonden wij hier verscheijden dwaelweegen door de reijnosters gemaekt, of wel Rinonceros, welke sig hier omstreeks meenigvuldig bevinden …

N.° 2.

Specificatie Boek

van de

Luyser Tuynen

In De

Bantamse Bovenlanden

In Anno 1772

Verbaal Rapport van den Weledelen Agtbaren Heer

Johannes Reynouts

Commandeur Regent de Generale Nederlandsche G. octroijeerde Oost Indische Compagnie &c. Wegens de burning der Peperthuynen in deze bovenlanden als

Gelast zijnde met den Commegang Jaja Prosa C. S. op aan spooring van U Weledele agtbaren om eene Generaale Opneem te gaan doen, van alle de Peperthuynen, die sig in de bantamse bovenlanden bevinden, zo nameede Rijz aan: onder Gods hoede A. 0.

Maandag den 10 Augustij A. 1772. om 9 uuren quamen wij aende Negorij Serang en na alwaer een Mijnig ons verwerst hebbende een volk tot onze reijse benoigt zijnde, vergezeld waren van voor

Overden wij onze reijse, na 1/2 uur passeerde wij verscheijden kleine Campongs, die onder Serang gehoorden, bereijkten ook de kleine Campong Sompoij en vandaar door moraasige Rijst velden en uuw geweden hebbende, kwamen aande G. Jrondang en nog 1 uur verder aande Negorij Bankollok, alwaer wij de Peperthuynen heel graaij vonden, onze reijse 5 Reeden 2 uuren 20 0. gereed, Cam peerden deze nagt alhier, tot

Dinsdag den 11 0. Vertrocken vandaar en kwamen nabij de G. Jedadap vonden alhaarden Peperthuijn van 500 boomen, deeden een Sonatje voor de Zelve en vonden daar alles meen een kleinige Standt,

reden tot een gemelde C., alwaar wij 't hoofd recommandeerden, om Zeeden's goede toezigt, nopens gemelde thuijn te houden, Vandaar ½ uur kwamen aen de Campong Mallangninga, en bevonden aldaer de peperteeld in goede Stand, en vrij beter als het voorige Jaar, volgens Seggen van den Pommegong Jaya Prosa, had hij dat hoofd 't voorige Jaar hellsclaep onderhouden, het welke volgens blijken van een Goed Effect is geweest; 1 uur Vandaar bereijkten de Campong Kamedian en deeden een Exact opneem alaer, en bevonden 1000 oude en 500 boomen van 2 Jaar in een Voordeelige Standt; Setten onze reijse voort tot de Camp. Ffekel, dogten onze reijse voortsetten tot de Negorij Ffemanok, maar den nagt overviel ons, Sodat wij hier moestten overnagten en onze reijse had gestrekt 1 uur Z.z. van Bantam

Woensdag den 12 d. heel onvermoedelijk, Eeten tot ons groot genoegen, bevonden alaar 1500 fraaije Jonge Peper boomen, van 1 Jaar vide Specif. f. 1 en stocken 7 morgens 9 uuren vandaar, na ½ uur passeerden de Camp. Ffegroong, na ½ uur de Camp. Tabasarij, na 1 uur de Camp. Kalakan, aan de rivier Ffebaie, welke sijn oorsprong heeft uijt de berg Karrang, en feenigt zig in de rivier Ffe Adjam, die niet verre van pontang is stroomende, Vandaar ½ uur na Kadoemarak, na 1 uur de Camp. Pandeglan, alwaar wij 500 boomen van 2 Jaar in een goede Stand bevonden, van daar 1 uur de Negorij Socka kandang Tanjong, na 1 uur de Camp. Banjar, na 1 uur de Camp. Tanjoa, na 1 uur

na 1 uur bereijkten de groote Negorij Ffemanok; hier bleeven wij Campeeren; onze reijse is heeden gewest 7 uuren en was geweest 16 uuren van bantam Z.z.W.

Donderdag den 13 d. naemen wij uit naest gelegen Camp. de peperthuijnen op, die wij sedert 't laatste Jaar met 1500 boomen vermeerderd vonden, en alle in een fraaije Stand, deeden tot snack onze maaltijd in een Vandie plantagies op de aerde en 't gras onder de peper boomen en tieten ons ook eenige toffen aflangen, die wij tot ons kost genoten, gemelde toffen waeren 5 duijm lang en koal heel digt aen malkanderen gestooten; nade maaltijd reeden wij wederom na ons Logiement op Ffemanok en Sonden gecommitteerdens nade onderhorige Camp., om den teelt op te neemen.

Vrijdag den 14 d. reeden wij na de Camp. madja, Ffandoer en nogeen Camp. mantjong, die Z.z.W. leggen van de Negorij Ffemanok en bevonden niet alleen, als bij 't Specific. aengereeden uren, maar na mijne gissing nogeen meeder getal van boomen en om dat dit buijten onze Coin's was, keeden wij weeder na Ffemanok te rug, en bleeven den nagt alaar.

Saturdag den 15 d. kwamen de Gecommitteerdens weederom en beeden Slag van de peperthuijnen, die sij hier om streeks hadden bezigtigt, vereeden plaats een hoofd meede, aan wien wij Eentig recommandeerden Zaer peper thuijnen wel te bedartigen, en om dat nog eenige gecommit. ten agteren waeren gebleeven, moestten wij hier nog vertoeven, tot

Sondag den 16e kregen wij bericht, dat op Jackalongang woonagtig waren, onder het hoofd Anjar, 3 Wetangers, en dat zij alle die na Bantam waren op ontboden, om aldaar te maken, We halven wij goed vonden gem: Anjar te laten weten, om sonder mankeeren, op Jebatoe bij ons te komen, om verslag te doen, Dewemal hij verleeden Jaar had beloft met sijn onderhoorige peepers aanteplanten, en wij stucken van Eiss; na 1/2 uire kwamen op Seckong, vandaar sonden wij gecommitteerden na Paracken, om de aldaar en daar omstreeks gelegen Campongs optenemen, na 1/2 uire kwamen in de Negorij Bodjong Lovi Lais, en waren onder weegen seleeden peepertuijnen door gaanden, die wij na genoegen bevonden; na 1 uire door een seer slegten weg te hebben geweeden, Eglex daar op Zijden mooije aengenaame peepertuijnen waren, vonden wij hier schijnen dwaal wegen door de reijnosters gemaakt; of wel Renoncerot; welke sig hier om streeks meenigvuldig bevinden; Eglex hebik geen een gezien, de reik welgerooken, het welk men ook perfect aanbeparen kan vermeenen, want iedere keer, als men nae reik komt, dan schuiken de paarden, springen en maaken gramatzen wij kwamen wijders aan de Negorij Jebatoe, zijnde onze reijse geweest 11 uiren en waren 27 uiren van Bantam.

Maandag den 17e deeden wij de ronde door de peepertuijnen, en bevonden alles in een goede toestand, maar konden het dien dag alles niet afloopen, doordien de weegen seer slegt onderhoden waren, moesten hier dus blijven snagten.

Dinsdag den 18e sonden wij gecommitte, om de overige Campongs te bezigtigen, ook kwamen onze gecommitte eer aan, die wij op Jemanok hadden

agtergelaaten

agtergelaaten, met bericht, dat zij alles in een goede stand hadden bevonden, En wij zijnden van hier na 1 uire passeeren Jeepertuijnen met afhangende gebergte, onder de Campong Sawa, na 1 uire passeeren wij de Campong Bodas, van daar 1 uire de Negorij Kosjik; hier loopt de rivier Jemojan, neemt sijn voorspronk uijt de berg Dada, volgens op gaav van de Inlanders van Kosjik, Soo dat hij niet komt uijt de berg Lontjanklochoer, Soo als gedegt wel, Eglex is 't waar, dat ze af stroomt in de rivier Jelemmer, Hier in daart gem: Negorij Kosjik, namen wij met onze gecommitte Eenige onderhoorige peepertuijnen deel Nauwkeurig op, en bevonden deselve volkomen ten genoegen, als wij zulks vereist hadden beraam, Den wij den nagt hier te blijven

Woensdag den 19 kwamen hier de hoofden van de om leggende Campongs met onze gesonden gecommitte, welke de daar sijnde peepertuijnen ten genoegen hadden bevonden, Ja selfs in vermeerdering van 8500 boomen, Soo als op f. A. Specif. werd aengetoond

Donderdag den 20e Smorgens vertrocken wij van hier, sonden eenige gecommitte, om de verre uijt onze weg gelegen peepertuijnen op te neemen en wij kwamen na 1/2 uire aan de Campong Jetlegong, na 1 uire aan de Campong Passir nanka; 1/2 uire van daar door moratten en dicke bosschage aan Campong Soeka Sawa, en van 2 uire aan de Negorij Panimbang Monjol, Eer men aan deze Negorij komt, moet men over de rivier Jiliman varen met

Kleijne